

POLITIKAI-IRODALMI-TÁRSADALMI ÉS
KÖZGAZDASÁGI HETILAP —

Főszerkesztő:
Dr. RÉVI NÁNDOR.

Felölts szerkesztők és laptulajdonosok:
Erdélyi Imre és Szigethy Gyula.

Főmunkatársak:
**Dr. Kardos Albert, Móricz Pál,
Oláh Gábor, Tóth Árpád,
Köncz Ákos, Jánosi Zoltán,
dr. Nagy Zoltán, dr. Kovács Gábor,
Zivuska Andor, dr. Kuthy Sándor,
dr. Gál Zoltán, dr. Matolcsy László,
Nagy Vilmos, Vándor Iván, Kürthy
Nándor, Torbágyi József,
Voith György.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
**Debreczen, Kossuth-utca 8.
Telefon 505.**

Elfizetési árak egy évre:
Helyben 5 korona.
Vidékre 6 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Debreczen

Wacha Róbert

ruhafestő, vegytisztító,

gőzmosó és ágytollat-tisztító intézete

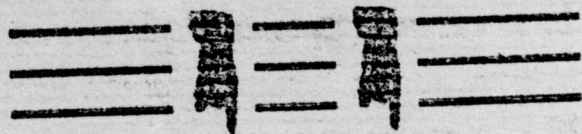
Debreczen, Simonffy-u. 55. sz.

Telefon 840.

Fiók üzletek:

Széchenyi-u. 6. Verbőczy-u. 14.

Varga-u. 35.

Fest és tisztít

mindennemű felső ruhát, csipkét,
függőnyt, szőnyeget stb.

Gyászesetben áremelés nélkül
soron kívül fest bármilyen ruhát
feketére.

Festés, vagy tisztítás végett átvett
férfi ruhát szakember javítja,
s vasalja. Vidéki megbízások a
központhoz: Simonffy-u. 55. sz.
alá intézendők.

A gőzmosó

megbízásait kiváló szépen, gyor-
san és pontos időre teljesíti.
Csontkemény és tükörfényű gal-
lért, kézelőt szállít.

Ágytollat

hófehérre, fertőtlenítve tisztít, ju-
tányos áron. Ágytoll tisztítás
minden hétfőn
Simonffy-utca 55. szám alatt.

Prelovszky András

elsőrangú katonai és polgári szabó
üzlete, bel- és külföldi szövetek,
valamint hadifelszerelési cikkek
nagy raktára. M. kir. államvasutak
szállítója.

Debreczen, Kossuth-u. 3.

Elvállal a legújabb szabású és a
legnagyobb igényeket is kielégítő
katonai-, vasuti- és sport-egyen-
ruhák, polgári öltönyök, valamint
magyar dísz- és viselőruhák; papi
reverendák, palástok, fővegek stb.
a legjutányosabb árak melletti el-
készítését. Gyászöltönyöket, vala-
mint vidéki megrendeléseket a
:: legrovidebb idő alatt készít. ::

Fazekas Imre

villamos villágítás és erőátvitell
vállalata
Piacz-utca 77. sz.
Telefon-szám 567.

Szép munkáért, :-:
versenyképességért
számos legnagyobb
:-: kitüntetés! :-:

menyasszonyi : ékszerek : ezüstneműek

legnagyobb
választékban

bámulatos olcsó árakon

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb
óras és ékszerész üzletében.

Fennáll:
30 év óta!

Előfizetési árak egész évre:

Helyben . . . 5 korona
Vidéken . . . 6 korona

Egyes szám ára 10 fillér

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debreczen, Kossuth-
utca 8. szám alatt.

Telefon 505. szám.

Politikai-irodalmi-társadalmi-és-közgazdasági-hetilap

Politikától a közgazdaságig

Érdekes nép vagyunk mi magyarok. Sok tekintetben erős és szívós nép. Makacsul ragaszkodunk sok megrögzött rossz szokáshoz. Faji jellemünket talán semmi sem domborítja úgy ki, mint ez a tény: nehezen, nagyon nehezen tud ázsiai mivoltunk belilleszkedni az európai kulturéletbe. Nem vagyunk elfogulatlanok és tudjuk, hogy a haladás lassu folyamat. Egyszerre nem kívánhatunk mindent. Aztán meg van a mi kulturátlanságunknak valamelyes jóoldala is, — ezt is szívesen elismerjük.

Igaz, hogy nem is olyan nagy ideje, hogy terjedni kezd közöttünk az európai civilizáció áldásaival és sok-sok betegségével. A legjobban, legmakacsabban ragaszkodunk és ragaszkodunk még most is mi magyarok: a politikához, a politizáláshoz. Minden magyar született szónok és politikus, — így tartja felőlünk a hir. És nem sokat tuhoz. A legegyszerűbb magyar paraszt is bámulatos fogékonyságot tanusít a politikához. Nagy szeretetünk, fogékonyságunk a politika iránt a mi — betegségünk. Igen, egyik legnagyobb nemzeti betegségünk. Azt gondoljuk (vagy bocsánat, talán csak inkább *gondoltuk*) mi magyarok, hogy az igazi politizálás elvi harcokból, közjogi küzdemekből áll.

Egy fényes példa világítja meg legjobban felfogásunkat. Mi jámbor, naiv nép, bizunk az ősi alkotmányunk erejében, a magyar szent korona varázsában, stb. Azt hisszük, hogy az *alkotmány* egy darab elsárgult papiros. Azt hisszük nemesi módra, hogy jogunk van, (privilégiumunk) ősi szép jogunk, komoly munka nélkül is azt követelni: legyen erős, hatalmas, önálló a magyar. Mintha bizony diplomáink, írott alkotmányunk (írott malaszt!) azzá tehetnének. Hiszen volt alkotmányunknak elég írásos biztosítéka. És a felkent, szentelt királyi eskü elég erősség! Gunyosan mosolyog a komoly, reális gondolkodás Luciferje erre. És igaza van! Csak addig ér valamit ez a sok írás, fakult okmány, eskü — amíg egy hatalmas nemzet védelmezi meg azokat a jogokat, amelyeket ez az írás és eskü elméletileg megvédelmez.

A finneknek is volt alkotmányuk; sárga papírjaikra tett királyi esküjük és — mi lett a vége? Az orosz sas széjjeltépte a finn nemzetet. Vajjon nem így tenne velünk az osztrák is, ha birná erővel? Csakhogy az osztrákok mi általunk, a mi gyarmati voltunkból erősek.

Nem sokat ér tehát a céltalan politizálás, alkotmányos harc, közjogi vita. A modern Magyarország közgazdasági alapokon fog felépülni. Jönni kell egy új Széchényinek, aki felrázza a nemzetet álmaiból és egységes, hatalmss Magyarországot fog teremteni az erők egyesítésével. — A modern Magyarország csirái azokban a közgazdasági tényezőben rejlenek, amelyek folyton növekedve hatalmassá és nagygyá fogják tenni az országot. Fel fog nyilni egyszer már a magyarság szeme, be fogja látni, meg fogja érteni, hogy Ausztria a közös hadsereget nem azért akarja osztatlanul és egy-

nek látni, hogy benne gyönyörűsége teljék, hanem azért van szüksége a közös hadseregre, hogy megvédje hatalmas közgazdasági érdekeit.

Most még gyarmat vagyunk. Ausztria gyarmata. De a történelem arra tanít, hogy az életképes, fejlődő gyarmatok önálló államok lesznek. Magyarország is önálló lesz: előbb *közgazdaságilag* (lényegileg) aztán *politikailag* (mondhatjuk: formailag). Amint Széchényi ezt már régen megmondta.

Ezt kezdi belátni a modern magyarság. Ezért haladunk a politikától a közgazdaság felé. Üres, pattogó frázisoktól a komoly munkáig. Adja az isten, hogy úgy legyen!

A hortobágyi csárdában

Irtó Mórincz Pál

I.

Egész esztendőn át fujdogál a hortobágyi szél. Ősz felé siramosabbra változik a hangja. Mintha csak az őshalmok csontlakói sóhajtoznának! Csörög a nádlevél, mikor novemberi délutánokon hirtelenséggel aláhanyatlik a nap és ellobban a biborvörös lángözön. Még este sincsen, a ködös párák, nedves árnyékhullámok homálytengerként csapnak keresztül a dércsipett pusztán.

Sós Pista, a híres betyár, kocogóra fogta lovát. November utólján éjszaka nem barátságos az elhagyatott pusztán. Gödörbe léphet a ló. Förtelmesen rikoltoznak a vándormadarak. Emberi tanya után vágyódott a Sós Pista lelke is. Alkonyattájt — 1876 őszén — a hortobágyi állatorvos lakásához fordult. Akkortájt még inkább saját különös törvényei voltak a pusztának. Nagyon is szélről feküdt az állatorvos lakása, nem lehetett kicsukni a pusztán járókelőket.

A lódobogásra Dely Mátyás, az orvos kijött a szobából. Sós Pista pejlova kantárját a kocsisnak dobta.

— Olyan régen láttam Mátyás bátyámat — szólt a betyár.

— Hát kerülj beljebb . . .

A szobasarokban már sunyi árnyékok bujkáltak, hanem az ablakokból még tűnő sugarak szökdeltek a betyár egészséges, határozott arcára.

— Most ám én leszek a gazda.

— Az én házamban? — az orvos némileg sértődötten pillantott a betyárra.

— Ahán. — Sós Pista elnevette magát — Ne tessék félreérteni. A hortobágyi vendéglőbe hívom Mátyás bátyámat.

— Vagy úgy. Gyerünk, — süvegét fejébe nyomta, bekecsét magára rántotta az állatorvos és a betyárral nekilódultak a pusztának.

Fekete szemű, kedves zsidó leánya volt a leánya a hortobágyi nagy vendégfogadósnak, Glauber bácsinak.

— Jusztin kisasszony, lelkem — szólította a betyár — visontai bort kérek. Meg jó vacsorát is süttessen, főzessen! Hátha még az őszi ködös szellő is erre talál fujni valakit!

Délután öt óra tájt már beesteledett, Glauber bácsi, a fogadós, kissé sietve nyitotta be az ajtót s talán a betyárra tekintettel is erősebben hangsúlyozta:

— Mindjárt ide érkezik a város szekere.

Összenézett az állatorvos és a betyár. Sós Pista elnevette magát a kérdő tekintetekre:

— Sebaj. A debreczeni urak ugye ismernek, pandur uraimék meg nem járnak kocsin.

Telefon:

5-40.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat Debreczen, Telefon! Arany János-utca 2. szám. (Specialis javító-műhely.) 5-40.

Gabelsberger rendszerű gyors és gépirászati szakiskola — „Adler“ teljesen látható írásu írógép kizárólagos képviselő Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Szilágycsaba vármegyékre. — Copying Office gépiró másoló és sokszorosítási iroda. — Magyar gyártmányu írógép-szalagok. Főraktár hat vármegyére.

— Hm. — Glauber köhécselve simította meg bársonysapkáját. Megtette a kötelességét s nem erőltette tovább a dolgot.

— Mátyás bátyám azért végezze a maga dolgát, a többit meg hagyja rám — mondókáját befejezte a betyár is.

Dely Mátyás kiballagott az érkezők elé. Magában némileg tépelődött is. Mi lesz most? . . . A gyékénysátoros, ugynevezett ekhós szekérről Debreczen város tekintetes gazdasági szenátora, Csáky Gergely ur szállott le, öreg Török Pál erdőmester és Bogdán Imre mezőrendőrkapitány voltak a kíséretében. Dely Mátyás dehogyan is szőtt nekik. Az urakat szemelláthatólag meglepte a Sós Pista tekintélyes magyar alakja, mikor az asztaltól felállott és elébe lépett az érkezőknek:

— Adj' Isten jóestét az uraknak, — tisztos komolysággal így köszönt a betyár.

— Kigyelmednek is barátom — felelte Csáky Gergely szenátor, aki igen szerette a magyar köznépet.

— Én a mezőkeresztesi bíró vagyok, — folytatta bemutatkozását a betyár — Várad felé tartok ökröket venni. Ha meg nem sérteném az urakat, jó szívvvel kérem, telepedjenek az asztalomhoz.

— Szives örömet, barátom — Csáky Gergely szenátorék magukat megnevezvén, nyájasan paroláztak a főuri komoly megjelenésű magyarral.

— Glauber uram, három poharat, meg abból a visontaiból is — a betyár uriasan félignél alig feljebb töltött a poharakba, hanem a koccintást már az asztalhoz telepedett tekintetes szenátor ur irányította.

A városa dolgaiban fáradhatatlan Csáky Gergely szenátornak mindenre kiterjedt a figyelme és mivel barátságsszerető magyar ur-ember volt, Borsodvármegyében is számosan kerültek ösmerősei, ezekfelől kezdte faggatni a mezőkeresztesi bírót.

— Hogy szolgál az egészsége a vicispán urnak? . . . Lévy megyei nótárius ur még mindig verselget? Hát Kesziben Dobozy uréknak van-e most jó „szóló” agaruk vagy inkább a gróf Szirmay agarai előzik a keszi urak büszkeségeit? Mezőkövesden és Keresztesen növekszenek-e jó lovak? Szeretik az iskolát a gyermekek?

— Az iskolázásból több is ránk férne, uram — válaszolta a bíró, aki rendre és találóan felelgetett a debreczeni szenátor minden kérdésére.

Nem csoda, hogy Bogdán Imre mezőrendőrkapitányból is kiki-vánkozott a szó.

— Mondja már, bíró uram, hogy sikerült az alhegyi szüret?

— Jól, tekintetes uram! Muzsikaszóval, vigan szüreteltünk.

— Osztán van-e ereje az új bornak?

— Meghiszem azt. — A lakadalomból ki sem fogyunk a farsangon!

— Hehehe! — a mezőrendőrkapitány urnak inye szerint volt az ilyen beszéd — hát a szépasszonyfőzte kisüsti szilva- és törkölypálinka árával hogy állunk? . . . — Az örökkön szomjas mezőrendőrkapitány bizonyosan még tovább is tudakolta volna a kedves pincetűköket, hanem a konyhatűztől kipirultan beperdült a csinos és fúrge Glauber Jusztin.

— Tekintetes uraimék, találhatunk már? És miként rendezem a terítést?

Öreg Török Pál ur, az erdőmester, eddig szótlanul szürcsölgette a visontait, most felmordult:

— Lesz-e jó vacsora, ez az elsőbb kérdés? A fenébe, ami pedig a terítést illeti, látja hogy öten vagyunk, tehát ötre terítsenek, hallja! . . .

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Debreczen, Róssuth-utca 8. szám alatt. ☐ Telefon 505. szám.

Udvari bál

Irta Torbágyi József

Hiú remény lobog a magyar kebelben,

Félig magyarrá lesz az ő osztrák szellem!

A budai várban farsang utoljára,

Kigyúl a pompa, fény, pár rövid órára . . .

Amit a szív keres: rokonszenv, szeretet,

Az nem lengi át az illatterhes leget,

De mit a szem láthat, — mind vakító, pazar,

„Reménykedjél tovább! Vakulj szegény magyar!” . . .

A városi takarékpénztár körül

Debreczen nemes városa elhatározta, hogy városi takarékpénztárt állít fel a polgárság érdekében. Ez a szép határozat, a polgármester jóhiszemű és szépszándéku terve azonban, úgy látszik, hogy csak — *terv* marad még sokáig. Nagyon sokáig. Talán örökre, hogyha azokon függne, akik a városi takarékpénztár felállítását késleltetik.

Banális dolog és szükségtelen is (szomorú, hogy mégis szükséges) a városi takarékpénztár felállításának szükségességéről beszélni, pláne vitatni ezt a témát. Azt hiszem, nincs olyan debreczeni ember, aki kezét szívére téve, azt tudná mondani teljes őszinteséggel, meggyőződéssel, igazán: Debreczennek nincs szüksége erre az intézményre. Soha sem volt nagyobb szükség egy nagy, városi pénztézet felállítására, amely a város és a köz érdekeit szolgálná igazán, pártatlanul — mint éppen most, amikor olyan nehezék a pénzügyi viszonyok, amikor olyan tarthatatlanok a pénzügyi állapotok. Debreczenben a pénztézetek száma egy pár év alatt tiszszereződött meg. Mi ennek az oka? Hitelviszonyaink helyett való fejlődése arányban áll-e városunk egyébirányu fejlődésével, közgazdasági erősbödésével, pénzügyi megszilárdulásával? A válasz mindenképen csak az lehet, hogy: *nem!* Nem a gazdasági és pénzügyi viszonyaink javultak, hanem a gombamódra szaporodó pénztézetek facsarják ki citromként a szegény, kezükbe került pasasért. Az eddigi haszonból kevésszámú pénztézet tudott megélni, most a haszon megsokszorozódott, tehát a pénztézetek száma is megsokszorozódott. Hogy aztán milyen ez a haszon, az nem kérdés. „A pénznek nincsen szaga,” mondja egy nagyon régi közmondás.

A nagy haszon, talán sok esetben *uzsurának* is nevezhetnék, lehetővé teszi, hogy több pénztézet éljen meg, mint amennyit gazdasági állapotunk megbirna. Mert a *hitelviszonyokat* nem javította meg a sok pénztézet, sőt elrontotta. Az összetartás (a kétes hírű pénztézetek összetartása) pedig csodákat művel ezen a téren. Akinek pénzre van szüksége, az nem nézi, hogy hogyan keríti a pénzt. A *pénz*, a *pénz*, a mai társadalom aranyborjuja; a pénzsovárság, amely megsemmisítéssel fenyeget minden józan törekvést: ez szállítja le a pénz értékét, ez bajaink egyik főokozója, ez a társadalmi nyomoruságunk legfőbb kuforrása. És hogy milyen szép eredménnyel dolgozik ez a sok apró pénztézet, azt mutatja a most megjelenő évi mérlegek kedvező volta. (Igaz, hogy gyakran, sőt nagyon gyakran nem a legkomolyabbak ezek a szép eredmények.)

Szükség van tehát, nagy szükség a városi takarékpénztárra. Kovács József polgármester programjának, városi politikájának egyik főpontja ez volt és közösséget vállalt vele a városi párt is, amely diadalra segítette. Reméljük, hogy Kovács József, Debreczen város polgármestere beváltja ígéretét. A városi takarékpénztár ügyében még a kezdemé-

Aszalag királynál

szallag, csipke, kesztyű, ridikül, arcfátyol, harisnya és párisi ujdonságokból állandó nagy raktár

Vida Miklós

nődivatáruházában, Városháza épület.

nyező lépéseket sem tették meg mindeddig. Mi lehet vajjon ennek az oka? Nem tudjuk. Nem is sejtjük. De a városi takarékpénztár felállítását Debreczen városa érdekében követeljük!

Nagy-Zenede Debreczenben

(Epilógus a zenei harcokhoz)

Régi közmondás, hogy nincsen fény árny nélkül. E tételnek a megfordítottja is érvényes. A Debreczenben most folyó (illetőleg már el is csendesedett) zenei harcok bármennyire kavarták is fel a békés állapotokat: bizonyos, hogy jó eredményei sem maradnak el. Tisztító hatásuk mindég a háborúságok. És az igazság mindég a nagy harcok tisztító tüzéből lép ki győzedelmesen. Ha fel is kavarja a forrongás, a vihar a hullámokat, ha felszínre is vetődik talán sok felszínre nem való dolog, (hiszen a hullámok sok szennyt kavarnak fel) — a vihar elmúlik és a vizek lecsendesedvén, tisztábbak, mint valaha. Ilyen tiszta tükörsíma lesz a felszín Debreczen zenei életének is. A háborúság felkeltésében talán van valami kis részünk nekünk is. Egy izléstelen (egyéni vélemény!) reklám megrovásából kerekedett az egész felfordulás. Hangsúlyozzuk, hogy a mi megrovásunk nem volt és nem is akart tendenciózus lenni. Nem személyeket akartunk támadni, még csak intézményeket sem: mi csak egy helytelen dolgot, egy, szerintünk izléstelen reklám-módot róttunk meg.

A mi megrovásunknak harc lett a következménye. Harc, amit eszünk ágában sem volt felidézni. Nem a lapunkat, a Vasárnapot érte a támadás, hanem a Zenedét, amely pedig a legártatlanabb volt az egész dologban. A háboru tisztázta a helyzetet: az egymás érdemeinek kölcsönös elismeréséből tartós béke fog származni, ami áldásos hatással lesz városunk zenei kulturájára. Hiszen a muzsikások mindnyájan jószívű, bohém-emberek s könnyen hevülnek, de aztán könnyen békülnek is ki. Különösen, mikor már semmi akadályja sincs a békének.

Debreczen város zenei műveltsége napról-napra fejlődik. Nézzünk csak egy kicsit körül! Mit eredményezhet két kiváló zene-tanintézetünk békéltetése? A zenei oktatásnak ugyanis sok a parazitája. Csak ezek szaporodnának el gombamódra. És mit eredményezhet a békés munka, egymás kölcsönös megértése? Debreczen zenei haladásának igazi jövőjét. Össze kell fogni ennek a két kiváló intézetnek és együtt kell harcolni Debreczen zenei kulturája érdekében és együtt kell harcolni a hivatástalanok, a zenével üzérkedők visszaélései ellen. Mert hogy kiváló tanintézet a debreczeni Zenede, azt senki sem tagadhatja és a Zene-konzervatórium is több kiváló tanerővel dicsekedhetik. Azok, akik között a személyes harc legjobban kiélesedett, azok meg éppen kiváló muzsikások és értékes zenepedagógusok. Füredy József és Grósz Ernő elismert nevek mindenütt. Céltalan volna tehát akár az egyik, akár a másik lebecsülése.

Érdekes és megszívlelendő dolgot ajánlunk mi a két zeneiskola és mindenki figyelmébe, akít érdekel városunk zenei fejlődése. A Zenede városi intézményé tétele folyamatosan van. *Nem lehetne-e a város egésze alatt egyesíteni a két tanintézetet?* Egyesített erővel, egyesített ambícióval talán az ország egyik legelső zenetanintézete lehetne ez a városi nagy „Zenede“. A kormány hozzájárulása is fokozottabb mértékben volna kieszközölhető. Figyelmébe ajánljuk ezt a tervet mindazoknak, akik szívéből hordják Debreczen zenei fejlődését. Ez lenne a legszebb eredménye a zenei háborúságnak. Büszke lehetne erre a nagy, hatalmas tanintézetre Debreczen városa. Közös erővel, közös akaráttal; egy szívvel-lélekkel városunk zenekulturája érdekében. Ez az új, reformált, hatalmas tanintézet aztán világító fáklyája volna talán az egész magyarság zenei művelődésének. Így aztán eredményes harcot lehetne folytatni a hivatástalanok, a zenetanításával visszaélők, a zugiskolák ellen. A két iskola érdekkörének az egyesítése nagy eredményekkel járhatna. Még csak elgondolni is szép, hogy milyen hatalmas növendéktábor látogatná ezt az egyesített új iskolát, a régi Zenede megerősített, megnagyobbított folytatását. Gondolkozni lehetne erről, hiszen a Zenede városítása küszöbön van. Ha csinálunk valamit,

akkor tegyünk olyat, ami igazán becsületére válik Debreczennek. Ennek a két kiváló, kitűnő tanintézetnek az egyesítéséből olyan erős zeneiskola születhetne, amely a főváros akármelyik iskolájával méltán felvehetné a versenyt. Gondoljuk csak el: egyesült erővel! Az egymás ellen működő, egymást gyengítő erők egymást erősítenek — a vidék legelső zenetanintézetévé. Gondolkozzunk rajta!

Szövetkezés

Társadalmi fejlődésünk lassan, de biztosan halad a szövetkezések mindjobbani kialakulása felé. A társadalom rejtett erői kiegyenlítés felé törekednek: örök törvény, hogy ezeknek az erőknél egyensúlyt kell tartani, mert különben megbomlana a társadalom egyensúlya. A nagyok, a hatalmasok ellen természetes, hogy egész tömeg gyöngének, kicsinynek kell szemben állani. A gyengéknek, kicsinyeknek tehát létérdekük az összetartás, szövetkezés.

A szövetkezés eszméje a jövőnek egyik legfontosabb vezérlő eszméje lesz, ez fog talán legnagyobb és legdöntőbb sullyal ránehezedni a következő kialakulásokra. Ha belebámulunk abba a zavaros forgatagba, amit a jelen forrongásának nevezünk, nagyon erősnek kell lennünk, hogy el ne veszítsük a fejünket. A Ma az átalakulások különös kora. Minden forrong, minden valami nagy cél után törekszik öntudatosan, még többször öntudatlanul. Hanem az a mód, az a nagy gyorsaság; az szokatlan, ahogy ez a törekvés történik. Természetes, hogy ezek a törekvések azok köréből indulnak ki, akik javítani, megváltoztatni akarnák sorsukat.

A magasban levők, az uralkodók nagy tömege mindig elégedett a jelennel: conservatívok. Itt csak egyéniek a törekvések. De az elnyomottak nagy tömege egyre jobban és jobban tömörül. A közös szándék, közös akarat, közös nyomorúság mind közelebb hozza őket egymáshoz: szövetkeznek céljuk elérésére. A célok, vágyak, küzdelmek sokasága így hozza létre most és így fogja létrehozni egyre nagyobb számmal a szövetségeket, szövetkezeteket. Nagy példák lebegnek a szemünk előtt, amelyek a szövetkezés eszméjét kipróbálnak mutatják. Mondom: természeti, tehát örök törvény a szövetkezés. A természet egyik nagy következménye. A természet az erősnek erőt, hatalmat, gazdagságot ad; hogy a gyengék ugyanilyen erősek, hatalmasak és gazdagok lehessenek, tehát ép oly erő-tényezőként szerepelhessenek: szövetkezniük kell. Sok lud disznót győz, mondja a magyar paraszti közmondás. Egyszerű meghatározása ez annak a törtvénynek, amely a társadalmi erők egyensúlyba tartását követeli. A jövő tehát a szövetkezés lesz, fokozottabb és fokozottabb mértékben.

Eredményekre már eddig is tekinthetünk vissza; ezek az eredmények egyre nagyobbak lesznek, az eszme kialakulása szerint növekedve. A társadalom fizikai munkásai, akik két kezükkel szolgálják a közt, hatalmas előmenetelt tettek a szövetkezés, összetartás terén. Szinte szempillantás alatt alakították át nyomorult viszonyaikat, úgy hogy ma már a szellemi munkásokéhoz képest rózsásak a viszonyaik. Mert a szellemi proletároknak még most is késik a szövetkezésük. Késik, de már nem soká. Szomorú, hogy a szellemi munkások később jutnak öntudatra, mint azok, akik kezük munkájával keresik kenyerüket.

A szellemi proletárok kiuzsorázása nem fog talán már sokáig tartani. A folyton fokozódó megélhetési nyomorúság, a türelhetlen szükség tömöríteni fogja széthúzó soraikat. Tömörülni, szövetkezni fognak ők is. Nem fogja már megállni sokáig a helyét az a hamis érv, hogy szellemi munkások annyi van, hogy ha ma sztrájkba lép száz, kétszázat kapnak helyette. Ez tévedés! Az összetartás hiánya segítené elő ezt

Molnár Testvérek varrógép, kerékpár, grammofon és **Debreczen,** lemezek legnagyobb raktárában

Egyháztér 3., a nagytemplom mellett.

Író angyal védjegyű Eufon tölcsernélküli. Pathé tünélküli beszélőgépek és lemezek kizárólagos képviselője. Telefon 727. Kedvező fizetési feltételek! Szolid kiszolgálás! Külön technikai osztály és javító műhely! Telefon 727.

Villanycsengő berendezését, évi jókarbar. tartását elvállaljuk.

a gyávaság által mondott ígét. E tekintetben is állanak már előttünk példák.

A szövetkezés eszméjének teljes kialakulása, szövetkezés mindenütt és minden vonalon: ez még most a jövő zenéje. De reméljük, hogy nem a távoli jövőé. Nem! Megvalósítja ezt már a jövő emberöltő.

V. Gy.

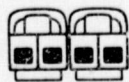
Vizet Debreczennek!

(Spalding mester varázsvesszeje)

Vizet Debreczennek! Ezt a nótát fujjuk már jóformán évtizedek óta. Szidják uton-utfélen városunkat: Debreczennek, ennek a hitvány porfészeknek nincs egy csepp vize! A sok szót megszegyeltük és vízvezeték létesítésére határoztuk el magunkat. (Nem is beszélünk olyan utópisztikus álmokról, amit sokan és sokat hangoztattak egyidőben: csatornán vezetni vizet Debreczenbe. „Hiszen még előttene a Tisza“ c. viccet mindenki ismeri a debreczeni civisről.) Egyszóval a városi vízvezeték tervét megcsinálták. Miután a terv megvolt, vizet kellett volna keresni. Most azonban egy kis félreértés történt: viz helyett vállalkozót kerestek, a vállalkozó természetesen százezreket keresett az adózó polgárság zsebéből. Vizet természetesen nem találtak és így a vízvezeték nem lehet semmi. No de erről majd más alkalommal. Eszünkbe sincs a közönség előtt feltárni a vízvezeték ügyét. (Hiszen ez nem is olyan nagy dolog, mint a „Panama“ földszoros átvágása, tehát szót sem érdemel.) Szó sincs róla! Egészen más dologra akarjuk felhívni a közfigyelmet. Nagyon érdekes és nagyon tanulságos dologra. Azt hiszem, ez most jobban érdekkel mindnyájunkat a vízvezeteki vizikigyó dolgában.

A huszadik századot éppen nem lehet a csodák és csodatettek korának nevezni. Manapság nem hiszünk már a csodákban, sem mesékben, babonákban, vagy varázslatokban. Egy német őrnagy, valami Spalding nevű megcáfolja azonban ezt a felfogást. Neki varázsvesszeje van. Varázsvesszeje, amellyel vizet fakaszt a sziklából, vagy a pusztá homokjából, modern Mózesként. Másszóval Spalding őrnagy varázsvesszejével megtudja határozni a víz hollétét és találhatóságának a mélységét. (A varázsvessző manapság már szintén szigorúan tudományos alapokon működik.) Ha megengedik tisztelt olvasóim, én Spalding őrnagy csodatevő vesszejét kétkedve nézem. Az azonban tény, hogy Brolly Tivadar pozsonyi polgármester, a város nevében hivatalosan meghívta Spaldingot Pozsonyba, hogy mondja meg a vizeknek a virtusát. Határozza meg a vízvezeték tápláló kutainak furrására a legalkalmasabb helyet. Ez nem mese, hanem valóság; most csak az a kérdés, hogy használható-e tényleg Spalding varázsvesszeje, ha igen, akkor Pozsony nemes városának nem kellesz a miniszteriumtól vizszakértőket hívni. (Akik mindenhez szakértők, csak éppen a vizek virtusához nem.)

Elgondolkoztam ezen és a mi átkos vízvezetékünk jutott eszembe, Debreczennek ez a szörnyűséges vizikigyója. Hátha itt is tudna Spalding valamit kisütöni! Csak rajta, meg lehet próbálni. Próbálja meg a tanács és hívja meg Spaldingot egy kis csodatételre. Ha megtette Pozsony, megtehetjük mi is. Hozza magával a varázsvesszejét és fakasszon itt vizet! Mert hogy Pozsonyban fog találni vizet, azt elhiszük, de hogy vajon Debreczenben találna-e, abban már kételkedünk. Próbá-szerencse! Ez a próbálkozás nem fog annyiba kerülni, mint a Törs és Ormai-féle furási gyakorlatok. Hívjuk meg Spalding őrnagyot Debreczenbe!

Keztyü és kötszer készítésében specialista

Vitárius Sándor
akülföld első seciálistájánál tanulmányozott

orvosi műkötszerész és keztyüs mester

:: Debreczen, Szent Anna-utca 1. szám. ::
Május 1-től az Alföldi tak. pénzt. épületében.

A kormánybiztos

(Bohózat 3 felvonásban. Irta Gutí Soma. Bemutató előadás a városi színházban 1911. február 13-án.)

Gutí Soma, ez a „kitűnő“ bohózat író, sok, nagyon sok bohózatot írt már meg, ami körül-belül annyit jelent, hogy Gutí Soma már sok „merényletet“ követett el a magyar „drámairodalom“ ellen. No de nem kell félni a „drámairodalmat“, sokkal jelentéktelenebbek a Gutí Soma darabjai, semhogy ezek az „irodalmi merényletek“ veszélyessé válhatnak. A Kormánybiztos bizonyítja legjobban azt a rég hangoztatott tételt, hogy mennyire meg van romolva Budapest színházi világa. Ilyen nevetséges, sületlen hülyeséget előadhatnak a Vigszínházban! Természetes, hiszen Gutí Soma nagy írói multtal dicsekedhetik, ő írta meg a közelmúlt „legvérlázítóbb“ operette-otrombaságát: a Smolen Tónit. Ilyen és ezekhez hasonló darabjai predesztinálták arra, hogy a Vigszínházban előadhassák darabjait. Gutí Somácskának természetesen nincsenek összeköttetései, nincs semmi protekciója, az ő „dicsőségében“ nincs része semmiféle szennyes erőszaknak, ő isten-áldotta művész, aki ír. Véletlenül éppen bohózatokat ír. Szegény Gutí Soma és szegény Budapest! Így érvényesülnek a mi szép fővárosunkban és ilyen a mi fővárosunk elfajult izlése. Mert mégis csak a közönség a hibás. Bevette és beveszi mindenkor az ilyen égbekiáltó otrombaságokat, a Smolen Tónikat, a Kormánybiztosokat. És az ilyen „tehetséges“ írók, akik bünt követnek el, ha tollat vesznek a kezükbe — érvényesülnek. A tehetséges, fiatal íróink bezzeg éhen halhatnak. Az ilyen Gutí Somák mételeyezik meg a magyar drámairodalmat a fővárosban. Persze, mi mindent beveszünk, mi — a jámbor vidék vagyunk.

Dicsértessék Debreczen város közönsége, hogy ez egyszer nem vette be a gyomra az ilyen förtelmes hülyeséget. A Kormánybiztos megbukott — Debreczenben. Végre, valahára! Csak már egyszer öntudatra ébrednénk és leráznánk a főváros sokszor romlott izlésének a terhét magunkról. Bünt, nagy bünt követek el, akik írásra bujtották fel Gutí Somát első otrombaságának előadásával. Ilyenek és ehhez hasonlóktól sülyed a fővárosunk színházi termelése, irodalmi nivója. Irodalom! Bocsánatot kérünk tőled, hogy a nevedet összefüggésbe hoztuk a Gutí Somával, a Thuzár mester féle bünkrónikák, Fekete bünök, Homószekszuális rejtelmek és más eféle „irodalmi szenzációk“ szerzőjével. Ilyen emberek (mert íróknak nem nevezhetjük őket) érvényesülnek a mi szép Budapestünkön.

Most kérdem az intelligens magyar közönséget, hogy kinek a bűne az, hogy felüthetik a fejüket unos-untalan az ilyen „Kormánybiztosok“? Nem-e a miénk?! És ilyen viszonyok között menjünk vakon Budapest után? Ahol újságírói protekciók, reklámok, barátságok, összeköttetések és más ilyenek intézik el a darabok sorsát; ez az, hogy ilyen darabot előadhasson például a Vigszínház! Ha érdemesnek találunk arra a Kormánybiztos, hogy komolyan foglalkozzunk vele, akkor bebizonyíthatnók a híres Thuzár mester, a fekete borítékú könyvek szerzőjéről, (veres betűk fekete alapon) hogy még annyi eredetiségre is képtelen, amennyi a Kormánybiztosban van. Az egész halovány kópiaja (mondhatnám *plagizálása*) Molnár Ferenc híres Doktor urának. No de hát Somácskával nem akarok a darabja eredetiségéről vitakozni. Elég szegény a Vigszínház vezetőségére, hogy minden kritika nélkül előadhat egy darabot. Miért? Mert a szerzője Soma, a híres Gutí Soma, a Thuzár mester szerzője, a Homószekszuális rejtelmek, Fekete bünök, stb. stb. érdemdu alkotója. Most Thuzár mester nagy karriert ért el, szinpadra került, de nem valamelyik 13-ad rangú városligeti szinpadra, hanem (szörnyűkődj világ!) a Vigszínház szinpadára. És ez Thuzár mestertől (fekete alapon piros betűkkel) szép, nagyon szép karrier. Zilahyt igazán nem hibáztatjuk semmiért, a Vigszínház után beugrott. Csak nem lehet okosabb a Vigszínháznál! Ezt nem is várjuk el tőle, bármilyen művészek tartjuk is, mert a tekintély csak tekintély marad. Gutí Soma pedig borzasztó nagy tekintély — a Vigszínházban.

A színészeink igyekezetét nem érdemelte meg ez a silányság. Minden buzgalmuk dacára még a karzatot sem tudták hangolni. A közönség intelligens része pedig részben ásitozott, részben bosszankodott, aki megunta ezt a passziót — szépen eltávozott, magára hagyva

a Kormánybiztost. Horváth Káimán nagyon jó színész, jobb színész, mint énekes — erről ismét meggyőződünk. Császár, Huzella, Thury, Deésy, Bárdos igyekezete dicséretet érdemelne, ha igyekezetüket nem a Kormánybiztosra pazarolták volna.

Kritikus.

A hágón át

Irta Nagy Ferenc

Éjszaka volt. Sáros, fekete éjszaka, mikor egy szomoruan sejtelmes téli éjszaka elindultunk egy parasztszekéren Nagyváradról egyik hegyközi faluba.

Az én utam Délibáb városából — nevezzük így Ős-Debreczent — indult ki s még nem tudtam, hová zörög, kanyarog velem ez a rázós falusi szekér a kátyus országúton. S csak vitt a szekér az én ismeretlen világom felé, Délibáb város megkínzott lakóját, a melyhez hű társként szegődött a zörgő szekér s következetes nyugalommal kihozta, rázta gyöngé, törékeny testemet.

Négyen ültünk a szekéren. Az öreg nagytiszteletű asszony, a fiatal tiszteletes ur, a kocsis és én. Ők a szokott nyugalommal helyezkedtek el, mintha süppedő fautal-ben ülnének kényelmesen, csak én voltam félszeg, betegesen nyugtalanító a kocsi derékban.

Mennél jobban s messzebbre hagytuk hátunk megett a csillogó várost s mennél feljebb kanyarogtunk a hágó szerpentin útjain, annál sürűbben ereszkedett le ránk a köd, amely, mint valami szürke köpönyeg, teljesen betakarta a vidéket. Egy lépésnyire sem lehetett látni és teljesen a lovakra bíztuk magunkat.

Hallgattunk. Nekem furcsa, félős gondolataim voltak. A környezet a régi betyár-romantikát idézte fel emlémben. E gongolataimnak kifejezést is adtam s megkérdeztem:

— Nem támadják meg néha-néha ezen a veszedelmes helyen az utast?

Kérdésemre senki sem válaszolt tagadólag és az én sejtésem teljesen igaznak bizonyult.

— Most már nem annyira — válaszolt az öreg tiszteletes asszony — hanem régen híres fészke volt e hágó a bihari betyároknak.

— Majd nemsokára elérünk egy csárdát — folytatta a fiatal tiszteletes — ott gyilkolták le nem is olyan régen Rosenberg korcsmárost és a családját.

A szekér haladt a sürű ködben. Az utszélien a törpe bozótok, mintha mindmegannyi leskelődő szegény legények lettek volna. És folyt a szó tovább s éppen akkor értünk a hágó tetejére.

— Itt, ezen a hágón tanította Dobos, az a híres Dobos-betyár, a ki a múlt évben halt meg Nagyváradon, társait, hogy hol s mimódon kell megtámadni az utasokat.

Ahogy így beszélgettünk, a közelből valahonnan erős férfi hang hangzott felénk:

— Megállj!

Elek, a kocsis megállította a lovakat. Vártuk a történézőket. Bennem, félénk, síró gyermekben, megfagyott a vér és zsebkezem után kotoráztam tétován. A tiszteletes ur a sétatálcáját ragadta meg. A tisztetes asszony biztatta a kocsist:

— Elek, hajtson! Gyertünk gyorsan!

A kocsis pedig egész nyugodtan, mintha mi sem történt volna, odaszólt az ismeretlen alak felé:

— Mi kell? — És azután tovább hajtott.

Én szerettem volna, ha vágatva száguldanánk tovább, de a nagy sár miatt csak cammogva haladhattunk. Még

sokáig sűrögtem-forogtam hátra s kémeitem nem e jönnek utánnunk a bujkáló utonállók. De nem jöttek...

Ekkor megnyugodtam, de már akkor a falu alatt voltunk éppen annál a nevezetes csárdánál, ahol Rozenberg korcsmárost és családját meggyilkolták.

A falu lenn a völgyben aludt csendesen. Kopottas szegény viskók, ó-stíliú építmények. Egy alvó, sötét, csendes falu, Ez az én új otthonom.

Csak az öreg paróchia ablaka volt még világos. Várt ránk egy régi-régi ősz ember aggódva nyughatatlanul. Várt ránk az öreg tiszteletes ur...

* * *

Azóta az öreg paróchiának vagyok állandó vendége. Most már teljesen lecsendesedtem. S az utazásunk emléke inkább szórakoztató, mint bántó hangulattal borul a szívemre...

És nem is vágyom innen sehova. Olyan jó így kinézni az ablakon a hóval takart hegyhágókra s gyönyörködni az asztalomon nyíló fehér nárcisz-virágban.

Az én mosolygó, ártatlan virágom tagadja, hogy odakünn tél van és én elhitem magammal, hogy eddig nem is éltem. Bár az idő a szívemet oly korán beeste, én is mosolygom a kis fehér nárcisz virágszállal.

A debreczeni erkölcsrendészet

Nem akarunk problematikus fejtegetésekbe bocsátkozni sem az erkölsről, sem az erkölsöknek és rendészetnek egymáshoz való viszonyáról. Azt hiszem, ez nagyon keveseket érdekelne. Annál többeket fog érdekelni Debreczen erkölsrendésze, ideértve azt a sok, nagyon sokszor botrányos visszaélést, amit az erkölsrendészet a közerkölsiség ellen elkövet. Igen, mert mindennek meg van a maga háttára. Így az erkölsiség „őrei” előtt is kell lenni bizonyos korlátoknak, amelyek megakadályozzák ezt a temérdek visszaélést: azokat, amelyeket éppen az erkölsösség szent nevében elkövetnek.

Isten ments, hogy Rostás főkapitány köztudomású, jóakaratu törekvéseit, ambicióját kétségbe vonjuk. Megvagyunk róla győződve, hogy ő becsületes törekvéssel akar erkölsrendészetet csinálni. És éppen ez a baj. Az a baj, hogy pesti módra akar eljárni Debreczenben is, a Boda-féle szisztéma szerint. Pedig ami jó és szép Budapesten (ehhez is kétség fér!) az semmiesetre sem bizonyos, hogy Debreczenben is épügy beválik. Sőt, a mi viszonyaink homlok egyenest ellenkeznek a fővárosiakkal. Nem lehet tehát a mi erkölsrendészetünket a pesti kaptafára megalkotni, illetve reformálni, mert ez az akarás olyan türehetetlen állapotokra vezet, mint amilyenek a maiak.

Mi történik ugyanis Debreczenben az erkölsrendészet intenzivebbé tétele ürügye alatt? Titkos kémek leskelődnek minden szálloda ajtóban. Tisztességes nők is vigyázniuk kell, hogy meg ne szólítsa valami semmiházi, tulbuzgó rendőrügynök. (Ugy tudjuk, hogy titkos rendőri állás nincs hivatalosan szervezve még Debreczenben.) Hogy a szegény bukott leányoknak milyen brutális bánásmódban van részük, arról nem is beszélünk. Adatokkal azonban szívesen szolgálhatunk. Megjegyezzük, hogy „bukottak” alatt mi nem olyan szerencsétlen teremtséket értünk, akik hivatásból üzik ezt a mesterséget. Egy ballépés, egy kis könnyelműség elég — és már a rendőség szaglászai körülveszik a szerencsétlen teremtsét. Szálloda-ajtó betörésekről, tisztességes nők rendőrségre hurcolásáról, brutális, vérlázító bánásmódról stb. nem is beszélünk. Hát kérdezzük: ez az erkölsrendészet? Igaz, hogy a rendőségnek joga, sőt kötelessége a

Kovács Gyula és Társa női divatterme Debreczen, Főtér 55. Hungária mellett ::

Női felöltők, divat bundák plüsch és szörme kabátok, leány és gyermek felöltők, boák, Costümök, pongyolák, színházi és esti köpenyek, divatszineken. **Csipke, selyem és szövet blousok dus választéka.**

Alkalmi vásár leszállított legolcsóbb szabott árak mellett

közérkölciség felett vigyázni. De határt, nagyon finom határt és még finomabb disztinciókat kell tartani e tekintetben: mert sok esetben az ilyen beavatkozás a legvérlázítóbb és legszemérmertlenebb visszaélés. És most újra kérdem: megtudja-e tartani ezeket a finom határokat, finom disztinciókat egy közönséges, minden intelligencia nélküli rendőrtügynök? Nem kellene-e ezt az állást is reformálni, szervezni és olyan emberekkel tölteni be, akik hivatásuk magaslatán állanak?

Amíg ez meg nem történik, addig a főkapitány törekvései, jóakarata csak olyan dolgokat eredményez, mint amilyenek most történnek nap-nap után. Jól tudjuk, hogy erről a rendőrség-vezetőségének tudomása nincs. Nem is akarunk mi senkit alaptalanul megvádolni, mi csak a közfigyelmet akarjuk felhívni ezekre az állapotokra és gyógyszert ajánlani a bajok orvoslására. Tessék eszközt adni a főkapitány kezébe, hogy igazi erkölcsrendészetet teremtsen Debreczenben!

A nőtisztviselők szervezkedése

Az ország nagy városainak a példáját követi Debreczen, amikor nőtisztviselői szervezkedni kezdenek és meg akarják alapítani: a „*Debreczeni nőtisztviselők egyesületét.*” Szomorú, de valóság, hogy ma már sok, de nagyon sok nő szorul arra, hogy kenyérkereseti pályákon, a férfiakkal egy sorban keresse boldogulását. Tömeges nőtisztviselő van már Debreczenben is. Hol van hivatal, üzlet, bank: ahol ne találunk szorgalmas női kezeket?

A debreczeni nőtisztviselőket eddig semmi sem egyesítette. De úgy látszik, hogy a nők is tudatára jöttek annak, hogy milyen erő rejlik a szervezkedésben. Ezért tömörülnek a debreczeni nőtisztviselők is, hogy egyesületet alkossanak.

A *Debreczeni nőtisztviselők egyesülete* sok és szebbnél-szebb cél szolgálására van hivatva. A nehéz napi munkától elgyötört, a szegény nőtisztviselő itt találhatna egy kis szórakozást. Jóléti és társadalmi céljain kívül rendezne az egyesület ismeretterjesztő felolvasásokat, kedélyes összejöveteleket, teazsurokat, matinékat, soirékat stb., — egyszóval megbecsülhetetlen szolgáltatásokat tehetne nem csak a debreczeni nőtisztviselőknek, hanem Debreczen társadalmi életének is.

Az eszme felszínre került. Az ügy első apostolai tömörültek: most már magukon a nőtisztviselőknél áll, hogy lesz e egyesületükből valami. Az előkészítő bizottság megkezdte a működését; felkéri tehát az érdeklődőket, hogy felvilágosításért a bizottság elnökéhez: *Köszeghy Ilonka* kisasszonyhoz forduljanak (Dr. Hódy ügyvédi iroda). Reméljük, hogy a nőtisztviselők mozgalma eredménnyel fog járni!

Farsangi nóták

Farsang van. Mulat mindenki, boldog, boldogtalan, gazdag és kevésbé gazdag egyaránt. Bál, jótékony est, leányzsúr, jogász soire, fehér cabaret, meg a jó isten a megmondhatója, mi-mindenfélék tartják a heti programot.

Mámoros éjszakák, pezsgős levegőjü konglomerátumában vidámság, hejehuja, tánc, cigány muzsika egyszerre jelenik meg. Repül a pénz hihetetlen módon, mintha csak ingyen adnák ezt, a modern este-

nek átkos szülöttjét. A vidám zajongás, a pezsgő durranása elfelejtet velünk sok mindent. Urak, nagy urak vagyunk! Érzékeink az Ezeregy-éjszaka csalóka játékait játszik. Képzeletünk rohanó paripái a messze Délre ragadnak, hol pálmák, olajfák édes illata terjeng a levegőben. A lágyan suttogó szellő szerelemittas dalokat zizeg. Boldogok, bódítóan boldogok vagyunk. És e boldogságban a fülbemászó keringőnek utolsó akkordjai ringatnak édes álomba. Majmuna fátyla elborít előttünk mindent, ami ezt a varázsképet megbontaná.

De ez a varázslat sem tarthat soká. Jön a kiábrándulás. Felébredünk. Álmosan, bágyadtan, fej és izom fájással, minden ép gondolat nélkül kóvájunk. És ez nem is az utolsó baj! Rohannak az anyagi gondok. Fő a fejünk. Ez a pénz is hiányzik, az is; itt is kell fizetni, ott is. Az utcákon a szédülő fejü, gondterhes arcu emberek zordonan tekintenek egymásra. Most már nem vagyunk urak.

Szomorú, fájó érzések a vidám hangulatban. Mulatni akkor, mikor ez a világ oly igen szomorú; vagyonokat elverni, mikor más embertársunk tán utolsó falatját nyelte le, amely után már csak éhenhalás következik. Furcsa egy náció az ember. Törvényt hozott, a szeretet törvényét és dehogyan szeretik egymást az emberek. Segítik és megölik egymást. Valóságos kanibálizmus!

Nálunk minden a jótékony cél jegyében és védőszárnyai alatt történik. Jótékony cél érdekében táncolunk, mulatunk, verjük el a pénzünket. A helyett, hogy ezt a pénzt igazán szociális intézmények alkotására használnánk, szegényekért táncolunk, mulatunk, huzatjuk a cigánnyal nótánkat. Mert a jelszó: „Mindent a szegényekért!”

Ha azt a töméntelen pénzt, amit csak apró lim-lomra, szalagra, miegymásra egy farsangon, mondhatni az ablakon kidobunk, összegyűjtjük, hány száz szegény, éhező család élhetne meg belőle fejedelmileg. Ha azt az energiát, amit egy mulatság érdekében kába módon kifejtnek az emberek, egy humánus, szent cél elérésére fordítanak, hiszem, hogy isten és emberek előtt kedvesebb dolgot nem cselekedhetnének. Mily gyönyörű eszméket lehetne ily erővel valóra váltani.

Rossz, határozottan komisz a mi társadalmi berendezkedésünk, szokásunk, felfogásunk. Mindenkitől azt kívánjuk, hogy éljen, hogy mulasson, elegendő pénzt azonban senkinek sem adunk. Lenézzük az okos embert, aki csak addig nyújtózkodik, ameddig a takarója ér. Azt mondjuk erre: „nem uri tempó”. Merem állítani, hogy az a sok mulatság nagy mértékben hozzájárul léha, könnyelmű adósságok csinálásához. Hiszen nem lehetünk tökéletesek, de legalább ne adjanak alkalmat a rosszra. Mire való az a sok bál? Arra, hogy mulassunk? Dehogyan! Arra, hogy adósságot csináljunk. Hiszen alig mulik el nap, hogy valami mulatság ne lenne. Nem vidám, életkedvű, hanem életunt embereket termelnek ezek. Rikító az a ruha, melybe a mulatságok nagyrészt öltöztetjük. Kikiáltjuk, hogy ma igenis a koldus, a rongyos népért öltözzünk ragyogó ruhába, hogy az éhező helyett is jóllakunk, hogy a szomjazó helyett is iszunk, hogy a szomorú helyett is vigadunk. Kérdem, nem-e az emberi méltóság, a szociális érzék erőszakos megsértése ez?

Az egész dologban pedig az a legszomorúbb, hogy ezek a társadalmi rákfene jelenségek nagyrésze magyarországi vonatkozásúak. Kétes egzisztenciák, iparlovagok valóságos melegágya ez a Kánaán. Ki merészelné egy erősen költelező, ugynevezett uri embert szélhámoskodással, miegyébbe! meggyanusítani. Ellenben, ha egy szegény munkásnál tíz koronát látnak, ráfogják, hogy embert gyilkolt. A művelt Nyugat gyermeke is mulat, de okosan, erejéhez és zsebéhez mérten. Míg a magyar ember, rendszerint kétszer annyit költ, mint amennyit szabad lett volna.

De reményelem, el fog jönni az az idő, mikor nem magáért a mulatásért mulatunk, hanem munkában elernyedtt idegeinket fel-frissítsük, amikor a magyar nemzet minden egyes munkás tagjának szeme előtt a köz érdekének szentsége fog lebegni, amikor végre belátják az emberek, hogy amiért farsang van, nem okvetlen szükséges ez az esztelen erő — és pénz — pazarlás.

**LINOLEUM
ÁRUHÁZ**

Haász Lipót
Piac-u. 49. Telefon 644.

Ott szeresheti be legolcsóbban
sárczipőjét.

A postai kézbesítés Debreczenben

Botrányos! Ez rá az egyhangú válasz. Soha sem volt még olyan rendetlenség a postán, mint éppen most. A nagyváradai postaigazgatósághoz — úgy látszik — hiába fordul Debreczen város közönsége; kereskedő és iparos világa. Ugy halljuk, hogy illetékes tényezők a kereskedelmi miniszterhez tesznek jelentést a debreczeni postán uralkodó állapotok, közelebbről a postai kézbesítés tárgyában.

Hova-tovább már valóban türehetetlenek lesznek a postai állapotok Debreczenben. Számokban ki nem fejezhető kárt szenved emiatt Debreczen üzleti élete. Hogy milyen a kézbesítés, azt fényesen illusztrálja a következő eset. Egy előkelő debreczeni tanár címére postai küldemény érkezett. Nem volt fontos küldemény, valami lap-féle. Az ilyesmit el lehet dobni, gondolta a kézbesítő. És a lapot nem kézbesítette. Hogy hova tette, azt nehéz volna kitalálni. A tanár természetesen megreklamálta a dolgot. Még két ízben küldött lapot a szerkesztőség a tanárnak, végre is úgy érkezett vissza, hogy: „nem fogadta el.” A dolog gyanussá lett, vizsgálat indult meg a kézbesítés ügyében és kiderült, hogy a postai alkalmazott egyszer sem kísérelte meg a kézbesítést, hanem önhatalmulag hamisította végtére a — „nem fogadta el” jeligét. Azt hiszem, ez az eset minden szószaporításnál fényesebben bizonyítja be, hogy milyen a postai kézbesítés Debreczenben.

Szolgálhatnánk több és szebb adatokkal is. Nem teszünk. Csupán azt jegyezzük meg, hogy a pohár már csordultig van. Debreczen városának kereskedői, iparosai és üzletemberei megsokalták már a dolgot és nem hajlandók tovább tünni ezeket az állapotokat. Nem is folytatjuk tovább. A részletes vádak az illetékes felsőbbséghez fognak jutni. Mert a nagyváradai postaigazgatóság úgy látszik, hogy nem sokat törődik a debreczeni postai állapotokkal. Semmiképen sem nyújt a debreczeni postafőnököknek módot arra, hogy rendezhessék ezeket a botrányos állapotokat. Azt hisszük, hogy a kereskedelmi miniszteriumnak gondja lesz rá, hogy ezek az állapotok megszűnjenek és a rend ismét helyre álljon a debreczeni postán.

Krónika

Lesz-e az obstrukcióból valami? Elmergesedhetik ismét az ellenzék támadása? kérdezik sokan. Ez jellemzi legjobban a magyar állapotokat, hogy feltámadhat bennünk ez a kérdés. Hát lehet-e létjogosultsága akármilyen obstrukciónak? Nem! Ezt kellene rá egyenesen válaszolni. Pedig nem úgy van, a mi speciális viszonyaink között igenis még az obstrukciónak is volt létjogosultsága. Ezért illeszkedett be hova-tovább „alkotmányos formáink” közzé. Tagadhatatlan, hogy bizony-bizony sok esetben volt szükségünk obstrukcióra is. Ezért támad fel most is az a kérdés, hogy lesz-e valami az obstrukcióból, illetve az erre való készülődésből? Nem kell azonban egyet szem elől téveszteni: az obstrukciónak csak akkor lehet ereje, ha az obstrukció ellenzék a nemzet többségére támaszkodhatik. Ez adja meg az obstrukció erejét. Sajnos és szomorú, választási viszonyainkat jellemző dolog, hogy ez előfordulhat. De hogy előfordult, tagadni nem lehet. Ha a nemzet többsége, ereje, akarata áll az obstrukció ellenzék mögött, akkor az obstrukció életképes: még a pokol kapui sem dönthetik meg. Ilyenkor lehet szó kavardásról, kormánybukásról, stb. Eklátáns példa, hogy a legelkeseredettebb technikai obstrukciót is lehet törni: a horvátok megboldogult obstrukciója. Pedig a horvát heves

nép: elkeseredetten és vakmerően támadtak. Számra nézve is elegendő voltak. És mégis letörtek. Azért, ha az obstrukcióval nem rokonszenvezik a nemzet: — csak üres szalmacséplés az obstrukció és rendezőiket elsepri a nép haragja.

A főispán és a polgármester fent jártak Budapesten, hogy végre valahára kisürgessék a miniszteriumoktól Debreczen égetően sürgős ügyeinek elintézését. Hej, csak ilyenkor látjuk, hogy milyen jó is az, hogy ha a gyermek felett gyámkodnak. Arra is tanulság a mi példánk, hogy mit ér a sokat hangoztatott autonómiánk! Vitatkozni lehetne rajta, hogy helyes-e ez így, vagy nem. Bizonyos, hogy a miniszteriumok késése még használt sok városi ügynek. Belengrottunk volna sok dologba vakon. Így azonban a hosszú-hosszu idő alatt bölcs megfontolásra jutottunk. Tessék például megvizsgálni a vízvezetékünk ügyét! Hozattunk volna már nyomógépeket milliókért, megcsináltuk volna hübelebalázs módra a vezeték-hálózatot, mikor még viz sincs. (Szakértő vélemény, az van.) Jó volt tehát, hogy itt késett a miniszteri döntés. Minek milliókat kidobni, amíg pozitív alapra nem építhetünk. Figyelmébe ajánljuk ezt az intézésnek is: egy ilyen felsülés elseperné mindnyájukat a földszinéről. (Akarom mondani puha székckről.) A főispán és polgármester tehát Budapesten jártak. „Félhivatalos” híradás szerint nagy eredménnyel: lesz vízvezeték, konzumvásár, egyetem, pénzügyi palota, házi ezred és katonazenekar, (laktanya bővítéssel kapcsolatban a város és az adófizető polgárság bőrére!) — egyszóval lesz minden, minden. Megígérték fent főispánunknak és polgármesterünknek mindent. Nem az ő hibájuk, ha a sok ígélet nem adatik meg. Vagy elhiszi valaki, hogy teljesítik fent az ígéreket? Mi már pesszimizisták vagyunk, azzá tett a sok csalódás. És mégis reménykedünk.

A Debreczen—nagyváradai vasut céljaira Debreczen városa 80,000 koronát szavazott meg. Bizonyos kikötésekkel! Elég könnyelműek és könnyenhiűk voltunk, hogy ennek a részvénytársaságnak már ki is utaltunk 60,000 koronát. Ezt már vissza nem vehetjük. Késő! Pedig vissza kellene tőlük még ezt az összeget is követelni! És a vasutársaság most kéri, követeli a hátralevő 20,000 korona kiutalását. Három-négy táviratot vált naponként a várossal. Attól a hátralevő 20,000 koronától azonban az orra fokhagymás! A város a legerélyesebben tagadja és tagadta is meg ennek az összegnek a kifizetését. Debreczen városát ugyanis a Debreczen—nagyváradai vasutársaság rutul felültette. Nézzük csak: milyen feltételek mellett szavaztunk mi meg a nagyváradai vasut céljaira 80,000 koronát? Ezek a feltételek a következők: a társaság igazgatóságának a székhelye Debreczenben lesz; a tarifák, a távolsági beosztások, a menetviszonyok, általában minden olyan dolog, amely Debreczent és Nagyváradot érdekl, egyformán lesz előnyös a két városra nézve. Nos és mit látunk? A társaság ezeknek a feltételeknek egyetlen pontját sem teljesítette. Székhelye Nagyváradon van és nem Debreczenben, minden tette-módja pedig Nagyváradnak kedvez, a mi érdekeink rovására. És ilyen társaság mer követelni tőlünk 80,000 koronát? Nagyon helyesen és okosan teszi a város, ha megmenti ami még menthető és nem utalja ki a hátralevő 20,000 koronát. Csak hadd táviratozzon az a vasutársaság! De mi ígérjük, hogy Debreczen város érdekében is részletesen fogunk foglalkozni ezzel az ügygyel és sok olyan dolgot világítunk meg, ami még most homályos. Hadd nyiljon fel az adófizető polgárság szeme. Hogy ne fizesse keserves filléreit ilyen társaságok kasszájába, akik hálából eminens érdekeinek szegülnek és a „jó szomszéd” Nagyváradot portálják, — a mi pénzünkért?!

A színház tájékaról kósza hírek keringenek. Azt mondja a fáma, hogy az igazgatóság több kiváló (magasabb fizetésű!) színésszel nem köt új szerződést. Ezek között emlegetik Horváth Kálmánt is. Mi nem adunk hitelt ezeknek a híreszteléseknek, sokkal okosabb Zilahy, sem hogy még azt a 2—3 hasznavehető emberét is elbocsássa, akikre mindenkor és mindenben számíthat. Azt hisszük, hogy az egész mesének valami gázsi-leszállítási kísérlet az alapja. Egyébb nem is lehet. Csak nem fog az egész társulat kóristákból állni. Apropos! Hogy éppen a kóristákról van szó. Ezek között is van hasznavehető ember. De úgy látszik, hogy az ilyeneket nem nagyon veszi észre a direkciónak.

Schwartznál
a városházával szemben

mesés olcsó árban lehet vásárolni
**fegyvereket, revolve-
reket, aczél órákat,**

valódi tajték pipák
és mindennemű
látyszerészeti czikkeket.

Romeó és Juliában láttunk feltűnni egy fiatal, ambiciózus, komoly tehetséget: Szalay Antalt, aki a fejedelem (Escalus) nehéz szerepét szinte bravurosan oldotta meg. Ilyen komoly fiatal tehetségeket kéne pártfogolni a direktciónak, nem holmi Kardos-féle antitalentumokat és „primadonnákat”. Szalay különben nagy sikerrrel szerepelt Szegeden a Taifun Lindnerjében. A szegedi színház igazgatója felismerte mélyebb kvalitásait. A szegedi lapok a legszebben irtak róla. Biztosan oda is szerződtek. Természetesen ideliáza senki sem veszi észre tehetségét, szorgalmát. A jó színészeinket itt marasztani, a hasznavehetetleneket elbocsátani, a tehetségeseknek teret adni: ez legyen az igazgatóság célja. Feladata pedig az, hogy a hasznavehetetlenek helyére elsőrangú erőket szerződtessen. Akkor lesz színház a debreczeni színház!

*

A bankszabadalom meghosszabbítása! De sok szó esett mostanában erről. A koalíció bünei: ez volt a hangzatos cím, ami alatt ki akarták menteni a hinárból Lukácsot. Ki akarták menteni a jóbarátok. fegyvertársak. Az erőlködés azonban hiábavalónak fog bizonyulni. Lukácsot igazán sajnáljuk. Szegény Lukács, őt is a koalíció bünei sodorták bajba. Hiszen ő jámbor, együgyű politikus: mit ért az ilyen „uri huncutsághoz”. Mit ért ő a titkos aktákhoz, kormány-paktumokhoz, rejtett megállapodásokhoz. Ő mindebben ártatlan. A koalíció, az átkozott koalíció minden rossznak az oka. A tapasztalatlan, naiv Lukács elhitte, hogy elkövették (többi büneik mellett) a bankszabadalom meghosszabbítását is. O tempora, o mores! kiáltana fel Cícero, de mivel most őt sokkal prózaibb emberek helyettesítik, nem rémülnek meg így. Sőt összejönnek nyilvános és titkos ankéteken, élükön a puritán Tiszával és menteni próbálják, ami menthetetlen. A hinárból, amelybe belékerült, sohasem evickől ki már Lukács. Az ő bukása elvégeztetett. A mentés, ha megmentéssé is nőné ki magát, nem lesz, mert nem is lehet eredményes. Lukács már menthetetlen. Csak az a kérdés, hogy bukása nem fog-e másokat is magával rántani? Nekünk nagyon gyanus az az aggodó gondosság, amellyel a bábák meg szeretnék menteni a naiv, tudatlan gyermeket: a kis ártatlan Lukácsot, aki olyan ártatlan a bankszabadalom dolgában, mint a ma született gyermek. — De megvagyon irvs, hogy: „sok bába közt elvész a gyermek. — — —“

*

Kedves vendége volt a debreczeni színháznak: Komlóssy Emma. A magyar művésznök egyik legbájosabbika ragadta el a nehezen lelkesülő debreczeni közönséget. Igazán csak ilyenkor látjuk, hogy mi a művészet. Mintegy varázsütésre alakult át a színpad. A Komlóssy Emma művészetének varázsára. Mintha a mi színészeinkbe is új élet költözött volna. Igaz és őszinte hálával tartozunk Komlóssy Emmának, hogy lejött hozzánk Debreczenbe. Aztán még valamit! Zilahyra is hárul valami ebből a folyton meg-megújuló vendég szereplések dicsőségéből. Elfogulatlanok és igazságosak vagyunk: a hibákat megrójjuk, de épp olyan határozottan ismerjük el az igazi érdemet. Zilahy határozottan áldozatokat, sőt nagy áldozatokat hoz a vendég szereplésekkel. Blaháné, Ujházy, Komlóssy rövid egymásutánban vendég szerepeltek. Ha nem is követelhetjük, hogy tovább is így folytassa, — nagy köszönettel fogunk neki tartozni, ha a lehetőséghez képest még egy pár olyan vendég szereplésben részesít bennünket, mint amilyenben most részesített.

Nem dobia ki pénzét senki! Ha a házában eszköz-lendő csatornázáshoz szükséges csöveit a *Debreczeni Első Vasbetoncső gyárból* beszerzi, mert ott olcsón olyan vasbeton csövet kapni, a mi a debreczeni csatornázási szabályrendeletnek minden tekintetben megfelelnek. A csövek szilárdságáról mindenki meggyőződhetik a gyárhelyiségben, Piacutca 83. sz. alatt az erre a célra berendezett nyomási próba gépen.

Magyar Bodegában

Színház után is nyitva. Kaphatók remek felvágottak. Sajtok, Halak. Színházi cukorkák. Kitűnő borok. Liqueurok.

Rossuth-u. 6.

Debrecen legelőkelőbb mulatóhelye az

Erdélyi Borozó

(Hunyady-u. 22. sz. a vasutmentén.)

==== Egész éjjel meleg konyha. ====
Női kiszolgálás.

Tulajdonos: **Kálmán Lajos.**

A veterán

Irta Barna Tibor

IV.

A borzalom égő szégyene s a francia veterán minden keserősége pokoli kinnal marcangolja belsejét, mikor vejét sértetlenül megpillantja baljában szoritva az Alix osztály lobogóját. Az első pillanatban a bosszu remegő indulatja jár át szívéen s lándzsáját magasra emelve az elhódított zászló visszaszerzésére gondol. A másik pillanatban azonban leereszté erőtlenséggel karját s szemében tehetetlen szégyene tanujele gyanánt két nehéz könnycsepp jelenik meg. A morengói vérkeresztségen átment hős, ki 15-év minden dicsőségét és keserves borzalmait szilaj lelkesedéssel szenvedte végig, tehetetlen gyermekké vált saját vejével szemben.

John Craioford alezredes szintén megpillantotta apósát s a nyugodt hidegvér bámulatos flegmájával eresztette le vértől csepegtető kardját:

— Hozta Isten kedves apósom. Szeretném bensőségteljesen üdvözölni, de se a tér se az idő nem alkalmas hozzá. Sorsunk kissé most rosszabbra fordult, de nem tudhatjuk mi történik a másik percben. Mi ketten azonban nem harcolhatunk egymással, mert a szeretet lebilincseli kardunkat.

A veterán egész testében belső láztól remegve indulatosan felelt:

— A zászlót . . . csak a zászlót ide!

Craioford alezredes hideg gunnyal mosolygott e kérelemre s így szólt:

— E zászló háromezer angol életébe került, egyszerű szóra átadni nem lehet, mert a megszerzésében elvérzett hősök lelke még körülötte lebeg s tiltakozik ellene!

— Elveszem hát fegyverrel! — tört ki a bosszu szilaj dühe Urban-ból s megforgatta vadul lándzsáját feje fölött.

A szürke skótok alezredese mozdulatlan hidegséggel ülte meg magas lovát s nyugodtan válaszolt a veterán dühös készülődésére:

— Szurj le, ha tetszik, nekem Te drágább vagy életemnél!

Ha hegyes kardjával hideg megvetéssel döfte volna át a vén veterán szívét, nem jaldult volna fel olyan keservesen, mint ezekre a szavakra. A láztól és szégyenértettől, dühtől villogó szemei remegve csukódtak le az angol szürke szemének nyílt tekintete előtt.

A vén veterán térdei meg csuklottak s tehetetlenségének borzasztó érzetétől reszketett egész teste, a másik pillanatban pedig mellvértjét felszakítva, oda tartotta csupasz mellét az angolnak s fuldokió hörgéssel könyörgött:

— Ölj meg hát Te, mert gyalázatban nem élhetek.

— Életed szentség előtttem — felelt az angol az öreg könyörgésére.

Az öreg felakart kiáltani, de nyitott ajkán csak tompa hörgés röpött el, — s a másik pillanatban elsodorta Sir Craiofordtól a harczok vad fürgetege.

V.

Mint mikor a medréből kilépő vizár széttépte gátjait s isszonyuan félelmetes erejével végig söpör az egész határon: gyászt és pusztulást okozva minden talpalatnyi téren, ép oly szilaj, ellenállhatatlan erővel tört ki az indulat Urban örmes-terből. Vérbe borult szemmel rohant Ponsonbi dandár parancsnok ellen s lándzsájával úgy emelte ki nyergéből a nehéz skotot, mint gyöngye gyermeket s ekként foglyul ejti őt.

Aszmann Ferencz

uri divat üzlete
Piacz-u. 27. Telefon 34.

Nagy választékban kaphatók az
uri férfi divat körébe tartozó
mindennemű cikkek, valamint
utazási kellékek.

Világhírű Habig kalapok raktára.
Tisztviselők 6% engedményben
részesülnek.

DEMMER

mütermében
(Szent-Anna-u. 5.)

készült
levelezőlapok

rövid idő alatt nagy szen-
zációt keltettek!

Miért?

mert művészi esek, szépek
és tartósak.

12 darab
csak 3 korona.

Groszmann és Mandel banküzlete

Debreczen, Hunyadi-utca 21.

Alapított: 1895-ben.

Ajánl olcsó kamatu
törlesztéses kölcsö-
nöket földbirtokokra
és házakra a leg-
előnyösebb feltéte-
lek mellett. Drágább
kamatu kölcsönöket
olcsóbbra cserél.

Telefon: 78. szám.

Tisztelettel:
Groszmann és Mandel.

Zongorák, Pianinók és Czimbalmok

csakis legjobb minőségben, legolcsóbb
árakban, kedvező fizetési feltételek
mellett beszerezhető

Schmidt S.

zongora és hangszer üzletébe
Debreczen, Piacz-utca 73. szám alatt.

Legszolidabb alapon álló elsőrendű
**óra, ékszer, ezüst és
drágakő raktár**

Sándor Ármin

Debreczen, Piacz-utca 41. szám
(Dréher sörccsarnok mellett.)

**Eddig nem létezett olcsó
árak!**

Debreczeni

Első Vasbetoncső-gyár

Piac-utca 83. szám.

Gyárt: drótbetétes beton-csőveket és
idomdarabokat minden méretben :-:

Vasbeton kiöntő aknákat,

tisztító és iszapfogó aknákat, kutgyü-
rüket stb. — Elvállal mindenféle beton
és vasbeton munkákat. — Terazzo és
keramit munkát és javítását a legol-
csóbb árban.

Nagy raktár kavicsos és rostált homokból, — elsőrendű
portland és román cémentből nagyban és kicsinyben.

Budapesti férfiszabó üzlet
Debreczen, Sas-utca 4. sz.

Angol férfi öltöny
felöltő v. télikabátot rendelhet
izléses kivitelben
:: mérték után ::

40-50 koronáért.
A rendelő közönség szives
pártfogását kéri

FETTMANN SÁNDOR.

Legszőbbek : **A HIRNEVES**
Legjobbák ; **KOBRÁK**
Legtartósabak **BÁLI-CIPŐI.**

Kizárólag kapható

Hermann Jenő
KOBRÁK cipő-raktárában
Piac-utca 42. sz. — Telefon 654.

Haas Fülöp és Fiai
cs. és kir. udvari szállítók
cs. és kir. szabadalmazott

**szőnyeg- és butorszövet
gyárosok**
Debreczen, Piac-utca 59., Steinfeld-palota.
Telefon 560. szám.
Gyárak: Sopron. Ebergassing Hlinszkó.
2 fő és 27 fióküzlet.

Legjobb és legolcsóbb pon-
tos órák 2 évi jótállással

Gasparik
: órás és ékszer :
üzletében kaphatók

Debreczen, Hatvan-utca 2. sz.

Órajavítások a legjobban ké-
szülnek. Inga órák részlet-
fizetésre is kaphatók.

Elsőrendű fodrásznő
házakhoz ajánlkozik.
Fésül a legújabb divat szerint
Nyasszonyoknak
legjutányosabb árban :-;

O. Biró Jánosné Árpádtér 46.

Szendrő Sándor
zongora és hangszerkészítő
Debreczen, Batthyányi-u. 22. szám.

Zongora, gramofon, min-
dennemű vonós és fuvó-
hangszerek, czimbalmok,
hangszer alkatrészek és
hangszer felszerelési cik-
kek áruháza és ipartelepe.

Zongora és pianinó köl-
csönző (bérbeadó) intézet

Hegedűk és hegedű-felszerelések, római
húrok, valamint
gramofonok és gramofon-lemezek
nagy raktára.

Zongora és hangszer műhely.
Zongora és czimbalom hangolás.

Telefon szám 629. Alapított 1876-ban.

Legszőbb órák és ékszerek
legolcsóbban jótállással

Gasparik Ádám
műórák, ékszerész és látszerész, nével,
Hunyadi-u. 12.

.. Órajavítások jótállással. ..

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
Csapó-utca 39. sz. a. levő üzle-
temben állandóan kész

férfi-, fiu magyar öltöny
kapható. Kész szolgálattal
Horváth Gábor
férfi szabó.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
hölgyközönséget, hogy

Hatvan-u. 36. sz. alatt
női szabó műhelyt
nyitottam.

Tisztelettel
Kerecsi József.

Tiszta magyar intézet!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

debreczeni vezérképviselősege Hajdu-, Bihar-, Sza-
bolcs-, Szatmár- és Szilágy-vármegyék területére kiter-
jedő hatáskörrel

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz. a.
(Kölcsönsegélyző-palota.)

Elfogad biztosításokat tűz- és jégkár ellen, valamint az
ember életére, a legelőnyösebb módzatok mellett.

A szövetke- zet alakult: 1900.	A szövetkezet biztosítéki alapja:
Alapítvány a kormány hozzájárulásával	1,980.100 k — f
Tartalékok	1,255.766 k 35 f
	Összesen: 3,255.867 k 35 f

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és
1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4% díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.
Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak.
Az 1901. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2% díjvisszaté-
ritésben részesültek.
Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel
biztosításukat 5% engedményben részlettek.
Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.